

Statenvragen

Vijandige overnames zijn donkere zijde van kapitalisme

's-Hertogenbosch, 23 maart 2017

Geacht College,

De roep om bescherming van Nederlandse bedrijven tegen vijandige overnames klinkt steeds luider. Zelfs oud-Shell topman en president-commissaris bij onder andere Philips en ING maakt zich zorgen. "Vijandige overnames zijn de donkere zijde van het kapitalisme", stelde Van der Veer deze week in het NOS Radio 1 Journaal. "Je wilt niet dat globalisering betekent dat we in Nederland onze grote bedrijven gaan uitverkopen." Actueel zijn Unilever en Akzo-Nobel. Beide bedrijven kregen ongevraagd een miljardenovername bod voor de kiezen.

Volgens Van der Veer kijken Amerikaanse bedrijven vooral naar de aandeelhouderswaarde, naar winst en rendement en korte termijn. In Europa is veel meer oog voor de belangen van alle betrokkenen rond een bedrijf, zoals werknemers, leveranciers, klanten, samenleving.

Mede vanuit dit perspectief klinkt de roep om meer en betere beschermingsconstructies als een hekwerk rond bedrijven. Wel zouden bedrijven ook zelf het nodige moeten doen, zoals zorgen voor een langetermijnvisie, zorgen voor lange termijnbeleggers, regelmatig dividend uitkeren, zorgen voor steun bij de omgeving, politiek, vakbonden, samenleving en regelgevers en zorgen dat je financieel niet te aantrekkelijk bent.

Grote institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen, vinden dat de overheid in overnamegevechten niet de rol van beschermer van Nederlandse bedrijven op zich moet nemen. Hun belangenorganisatie Eumedion wil een uitzondering maken voor bedrijven die van "vitaal belang" zijn voor de Nederlandse samenleving.

Naar aanleiding van deze discussie heeft de fractie van GroenLinks enkele vragen:

1. Waar staan GS in deze discussie? Bent u voor of tegen betere beschermingsconstructies voor bedrijven die te maken krijgen met een vijandige overname? En waarom? Aan welke beschermingsconstructies denkt u dan?
2. Welke rol zien GS voor zichzelf en de BOM bij het beschermen van Brabantse bedrijven tegen vijandige overnames?
3. Welke Brabantse bedrijven achten GS van vitaal belang voor Brabant om te beschermen tegen vijandige overnames? Waarom deze bedrijven?

Niet alle overnames zijn vijandige overnames. Voorbeelden van niet vijandige overnames zijn NXP en recent VanderLande. Maar ook bij deze overnames geldt meer dan eens dat het belang van de aandeelhouders zwaarder weegt dan de continuïteit van het bedrijf en de belangen van werknemers, leveranciers, klanten en de samenleving. Je zou er daarom voor kunnen pleiten dat een overname primair gedreven moet zijn door degenen die het businessidee en het bedrijf hebben ontwikkeld (en niet de aandeelhouders/investeerders), rekening houdend met de bredere belangen van het eigen en het over te nemen bedrijf.

4. Welke rol zien GS voor zichzelf en de BOM bij niet vijandige overnames?
5. Wat doen GS en de BOM om de continuïteit van Brabantse bedrijven te garanderen of zelfs nog te versterken in geval van een niet vijandige overname?

6. Kunt u zich vinden in de gedachte dat het eigendom van een bedrijf primair hoort te liggen bij degenen die het businessidee en het bedrijf hebben ontwikkeld (ook wel het Europese ondernemingsmodel genoemd)? En niet bij de aandeelhouders (zoals in het Amerikaanse ondernemingsmodel)? Waarom wel/niet?
7. In hoeverre bent u bereid om zich ervoor in te zetten, waar nodig, de zeggenschap van de aandeelhouder weer in balans te brengen met die van andere belanghebbenden, bijvoorbeeld door te pleiten voor en steun te geven aan het gebruik van gecertificeerde aandelen en het stimuleren van het gebruik van private of onderhandse financieringen boven verhandelbare aandelen?

Bij voorbaat dank voor de beantwoording van voorgaande vragen.

Met vriendelijke groet,

Namens de GroenLinks Statenfractie
Arno Uijlenhoet